

هە ئۆيىستى نامە سئولانەى حككا

بە رامبەر بزووتنە وەى كۆمۆنىستى كرېكارى لە عىراق

محسن كریم 2004-9-26

كيشمە كيشەكانى ناو حيزبى حيزبى كۆمۆنىستى كرېكارى ئىران، بە جيابوونە وەى بەشى زۆرى ئەندامانى كۆمىتەى ناوەندى و كادرو ئەندامانى ئەو حيزبە كۆتايى ھات. ئەو بالەى كە ئىستا دەسلەتلى حككاى بە دەستە وەى، ئەم رووداوە كە راستەوخۆ زيانى بە بزووتنە وەى كۆمۆنىستى كرېكارى و بە حيزبى ئەم بزووتنە وەى گەياندووە لە ناوچە كە كەدا، بە سەر كە و تنى "چەپ بە سەر راست" و بە دەست كە و تىكى پىر بايەخ بۇ بزووتنە وە كە و چىنى كرېكارى دادەنىت. رابەرى ئەم حيزبە كە ئىستا سەرمەستى سەر كە و تنى شۆرشى ئايدىلۆجى خۆيەتى بە سەر نەيارە سياسىيەكانى ناو حيزبە كەيدا، خەيالى ئەو وەى ھەى ئەم سەر كە و تنى ناو دنياى ئەندىشە و فكري خۆى بە گۆشە يەك لە سەر كە و تنى شۆرشى كرېكارى بە خەلكى دەرە وەى خۆى و بە كۆمەلگا بناسىنى. مەراسىمى سەر كە و تنى خۆشان لە كۆنگرەى (5) ى حيزبە كە ياندا كە تەنھا ناوە كەى لە گەل كۆنگرەى ئە حزابدا ھاوبەش بوو، گىپرا.

كۆنگرەى (5) ى حيزبى ناوبرا، خالىكى وەرچەرخانى مېژووى بوو بۇ بزووتنە وەى كۆمۆنىستى كرېكارى لە ئىران و ناوچە كەدا. ئەم كۆنگرەى راکەياندى كۆتايى ھاتنى دەورانى ھاوژيانى كۆمۆنىستى كرېكارى دەسلەتخاوازو خەتى مەنسور حىكەمەت بوو لە گەل چەپى سونەتى كە لە گەل دامەزراندنى حككا و لە دەورە يەكى مېژووى بزووتنە وەى كۆمۆنىستى كرېكارىدا لە گەل ئەم حيزبەدا ھاتبوو وە ئاويژانى بوو. كۆنگرەى (5) مەراسىمى رەسمىي كۆتايى سەر كە و تنى ئەو چەپە بوو لە ناو حيزبى كۆمۆنىستى كرېكارى ئىراندا. ئىستا حيزبى ناوبرا و حيزبى يەك بۆچوون و يەكپايەى چەپى سونەتى يە كە مېژووە كەى لە گەل مېژووى كۆمۆنىستى كرېكارىدا گرىى خواردبوو. ئىستا دوو مېژوو دەستى پىكر دەو. رىگاكەش بۇ دوو رىگا جيا بوو وە. ھەر لايەنە رىگاي خۆى درىژە پى ئەدات.

خەتى كۆمۆنىستى كرېكارى دەسلەتخاوازو حىكەمەتى كە ناچار بوو حيزبى كۆمۆنىستى كرېكارى ئىران جى بەھىلىت، دواى جيابوونە وە، خۆى لە قامەتى حيزبى كۆمۆنىستى كرېكارى ئىران_حىكەمەت ئىست دا راکەياندا. ئەم خەتە خالى گەپانە وەى بۇ كۆنگرەى (3) ى حيزبى كۆمۆنىستى كرېكارى ئىران و پلىنۆمى (14) ى كۆمىتەى ناوەندى دەباتە وە، كە مەنسورى حىكەمەت ئەو وەى راکەياندا كە ئەم حيزبە ھىشتا زياتر لەو چەپە وە نرىكە كە مېژووى تا ئىستامان مېژووى دوور كە و تنى وە بوو لەو تا لەو ئەركانەى كە كۆمەلگا دەيخاتە بەردەمان وەكو حيزبىكى دەسلەتخاواز، وەكو حيزبىكى سياسى كە دەتوانى لە ھاوكيشەى سياسى ئىراندا جىگاي ھەبىت و تەحويل بىت بۇ رابەرى بزووتنە وەى سەرنگونى خوازى خەلك و نوینەرى (نا) ى خەلكى ئىران بە جمھورى ئىسلامى ئىران. حيزبىكى سياسى كە ھەم ئىشتىھاي بۇ گرتنى دەسلەتلى سياسى ھەى و ھەم تواناي گرتن و ھىشتنە وەى ئەم دەسلەتەى لە دەستى خۆيدا ھەى. حيزبى كۆمۆنىستى كرېكارى_حىكەمەت ئىست درىژەى ئەو نارازى بوونەى مەنسورى حىكەمەتە لە حيزبە كەى خۆى. بەپىى سونەتى مەنسورى حىكەمەت دەيەوى خۆى لە گەل ئەركەكاندا بەراورد بكات. ئەو كارەى بە مەرگى مەنسورى حىكەمەت تەواو نەكراو مایە وە، تەواوى بكات. ھەر بەم مانايە، روالەتى جيابوونە وە كە ئاوايە كە ئەمان لە حيزبى كۆمۆنىستى كرېكارى كە مەنسورى حىكەمەت دايمەزراند، جيابوونە تە وە. بەلام لە واقىعدا ئەمان خاوەن و نوینەرى ئەو رەوتە حىكەمەتەن كە ھەمىشە لە داھاتوو دەروانىت.

لهسەر بنه‌مای ئەم لیكدانه‌وه‌و ئەم واقعه‌ته‌وه، حیزبی ئی‌مه، حیزبی كۆمونیستی كریكاری عێراق، دواى ئەوه‌ی هه‌ول‌ه‌كانمان بۆ هێشتنه‌وه‌ی یه‌كپارچه‌یی حیزبی كۆمونیستی كریكاری ئێران، به‌هۆی گۆی پێنه‌دان و كارشكێنی‌یه‌ رێكخراوه‌یی و ته‌شكیلاتیه‌كانی لیدهری حیزب و هاویره‌كانیه‌وه له رابه‌ری حیزبدا ناكام مایه‌وه، له پشته‌ی ئەو لایه‌نه‌وه وه‌ستاین كه تا دوا هه‌ول‌ه‌كان بۆ مانه‌وه‌ی یه‌كپارچه‌یی حیزبی مه‌نسوری حیکمهت له ئێران درێغی نه‌کرد و هه‌موو رێگایه‌کی بۆ ئەم مه‌به‌سته‌ گرته‌ پێش. پاش ئەوه‌ی هێچ رێگایه‌کیان بۆ نه‌مایه‌وه ته‌نها جیا‌کردنه‌وه‌ی ریزی خۆیان له‌و حیزبه‌ نه‌بێ به‌ ناچار چوونه‌ دهره‌وه‌و حیزبی خۆیان پێك هێنا، ئی‌مه پشته‌یوانیمان له‌ پێكهاتنی حیزبی كۆمونیستی كریكاری ئێران- حیکمهت‌یست كرد و هه‌كو حیزبیکی بزوتنه‌وه‌كه‌مان له ئێران و درێژپێده‌ری سونه‌تی سیاسی و حیزبی مه‌نسوری حیکمهت.

چه‌پی سونه‌تی ده‌سه‌لاتداری ناو حكا ئەم هه‌لۆیسته‌ی حیزبی ئی‌مه‌ی بۆ قووت نه‌چوو. به‌هه‌مان مه‌نتقی به‌رپا‌کردنی شۆرشى ئایدیۆلۆژی له‌ناو حكا‌دا روویان كرده‌ كادرو ئەندامانی حیزبی ئی‌مه‌ش. ئەم چه‌په‌ ئایدیۆلۆژیگه‌ره كه خۆی به‌قیبله‌ی كۆمونیزم ده‌زانیت، پێی وایه كه هه‌موو كه‌سیك و رێكخراویکی سیاسی بۆ ئەوه‌ی هه‌ویه‌ی كۆمونیست بوون و چه‌پ بوونی پێ‌بدریت، ده‌بێ روو له‌و بكات. دیارده‌و مه‌سه‌له‌كانی دنیای دهره‌وه‌ی خۆی به‌پێی دوورو نزیکی له‌ خۆیه‌وه هه‌ل‌ده‌سه‌نگینیت، نه‌ك واقعه‌تی مادی و كۆمه‌لایه‌تی ئەو دیارده‌و مه‌سه‌لانه‌ بپینیت. به‌پێی راده‌ی دووری یان نزیکی له‌ خۆیه‌وه مۆری راست و چه‌پ، كۆمونیست و دژه‌ كۆمونیست به‌ هه‌ر لایه‌ن و كه‌سیكه‌وه ده‌نیت. مامه‌له‌شیان له‌گه‌ڵ حیزبی ئی‌مه‌دا به‌م مه‌نتقه‌ غه‌یره مادی و غه‌یره ماركسیستانه‌یه كرد.

بۆ رابه‌ری ئەم حیزبه‌ هه‌لۆیسته‌ی حیزبی ئی‌مه له به‌رامبه‌ر جیا‌بوونه‌وه‌ی ناو حكا و پێكهاتنی حیزبی حیکمه‌ت‌یستدا كافی بوو كه یه‌كسه‌ر رابه‌ری حیزبی ئی‌مه به "چوون به‌ره‌و راست" و دواى چه‌ند رۆیكیش به "راست" تۆمه‌تبار بكات، به‌ ئاشكرا بانگه‌وازی هاوری‌یانی ئی‌مه بکه‌ن بۆ وه‌ستانه‌وه‌ دژی رابه‌ریه‌كه‌ی و هاندانیان بۆ دوباره‌کردنه‌وه‌ی سیناریۆی حیزب تێكدانه‌كه‌ی خۆیان له عێراقیش. له‌مه‌ش واوه‌تر رۆشتن و هه‌مان ئەو كۆنگره‌یه‌ی كه مه‌راسیمی ناشتنی كۆمونیزمی كریكاری و سونه‌تی حیزبی مه‌نسوری حیکمهت بوو له‌ناو حیزبی كۆمونیستی كریكاری ئێراندا، كریانه هه‌نگاویکی عه‌مه‌لی تێكده‌رانه له‌ دژی حیزبی كۆمونیستی كریكاری عێراق. كۆنگره‌كه‌یان به‌ سوود وه‌رگرتن له‌ به‌شدارى چه‌ند هاوری‌ی ئی‌مه كه خوازیاری پێكه‌ینانی "فراكسیۆنی كۆمونیزمی كریكاری" بوون له‌ حیزبدا، به‌ بێ‌ئوه‌ی هێشتا وه‌لامی رابه‌ری حیزبیان پێ‌درا‌بێته‌وه، "فراكسیۆنی چه‌پ"ی له‌ناو حیزبی ئی‌مه‌دا راگه‌یاندا! (4) ئەندامی ئی‌مه‌یان برده‌ كۆمیته‌ی ناوه‌ندی خۆیان وه‌ به‌بێ ئەوه‌ی هێچ رێكه‌وتنیکیان له‌گه‌ڵ ئی‌مه‌دا كرده‌بیت. هه‌وره‌ها كۆنگره‌كه‌یان بریارێکی په‌سه‌ند كرد بۆ پشته‌یوانی ته‌واو له "فراكسیۆنی چه‌پ" له‌ناو حیزبی كۆمونیستی كریكاری عێراقدا، كه مانای عه‌مه‌لیه‌كه‌ی به‌ پێی مه‌نتقی سیاسی و كاركردیان چ له‌ په‌یوه‌ند به‌ كێشه‌كانی ناو حكاوه‌و چ له‌ مامه‌له‌یان له‌گه‌ڵ حیزبی كۆمونیستی كریكاری عێراقدا ده‌كاته ئەوه‌ی كه هه‌موو توانای خۆیان بخه‌نه‌ گه‌ر بۆ هه‌ل‌وه‌شاندنه‌وه‌و لیکترزاندنی حیزبی مه‌نسوری حیکمهت له‌ عێراق. ئەركی بنه‌ره‌تی ئەو هاوری‌یانه‌ی ئی‌مه‌ش كه كراونه‌ته‌ كۆمیته‌ی ناوه‌ندی، به‌ ئاكام گه‌یانندی ئەم سیاسه‌ته‌ تێكده‌رانه‌یه كه كۆنگره‌ خسته‌یه‌تیه‌ ده‌ستوری كاریانه‌وه. به‌م شیوه‌یه هه‌لۆیسته‌ی لایه‌نگری له‌ حیزبه‌كه‌ی خۆیان ئەو هاوری‌یانه‌ی ئی‌مه كرده‌ چه‌پ و ئی‌مه‌ش، واته هه‌موو رابه‌ری حیزب بێجگه له (1) كه‌سو زۆربه‌ی نزیك له‌ ته‌واوی كادرو ئەندامانی حیزبی ئی‌مه‌ش بوونه "راست"! ئەوه‌یه ته‌حلیلی ماركسیستی رابه‌ری حیزبی كۆمونیستی كریكاری ئێران. جیگا و رێگای

كۆمەلەيەتى و سىياسى واقىيى حيزبى كۆمۇنىستى كرىكارى عىراق و رابەرىيەكەي لە ديدگاي ئايدىلۇژىگەرانەي ئەودا هيچ جىگايەكەي نىيە. بە و چى مادام ھەلۇيىستى لەسەر ئە و باش نىيە!؟ راستىيەك ھەيە كە بەداخەوہ لە حساباتى رابەرى دەسەلاتبەدەستى حككادا مەوجود نىيە، ئەويش ئەويە كە بەم كاروكردەوانە و بەم سىياسەتەي دژ بە حككع سىياسەتئىكى نامەسئولانە و خەتەرناكى كرتۇتە پيىش لە بەرامبەر بزوتنەوہي كۆمۇنىستى كرىكارى لە عىراقيدا. ئەم ھەلۇيىستەيان وەكو رەوتئىكى ئىنحلال تەلەب لە بزوتنەوہي كۆمۇنىستى كرىكارى دا بۇ تۇمار دەكرىت.

ھەلەبەت حككا حساباتئىكى ھەلەي ديكەشى كرىدوہ، ئەويش ئەويە كە مەسەلەي پاراستنى يەكپارچەيى حيزبى كۆمۇنىستى كرىكارى عىراق بە دەورو نەخشى رابەرىيەكەي و بە ھوشيارى و خاراوى كادرانى ئەم حيزبە لە بوارى حيزببەتدا كە تەجرۇبەيەكەي عەمەلى لەسەر دەستى ھاورى مەنسورى حيكمەتدا بەدەست ھيئاوہ، كۆتايى پى ھاتوہ. ئە و ھەولانەي كە بۇ تىكدانى حيزب دەيدەن ھەر لە سەرەتاوہ مەحكوم بە شكستە چونكە ميژوہكەي بەسەرچوہ. حيزبى ئىمە ھەنگاوى داھاتووى بۇ بەئاكام گەياندنى پەيامەكەي ھاورى مەنسورى حيكمەت بۇ تەحويلبوون بۇ حيزبى سىياسى شان بەشانى حيزبى كۆمۇنىستى كرىكارى ئيران ھەلدەھيئىتەوہ.

لە كۆتايى دا بانگەوازيشم بۇ ئە و ھاورىيانەم كە خوازيارى فراكسيون بوون ئەويە كە فراكسيونەكەيان بە عەمەلى بوەتە ھەولئىك بۇ تىكدانى يەكپارچەيى حيزب، بۇيە ئەگەر ئەتانەوي يەكپارچەيى حيزب پيارىزن ئەركى ميژوويى و كۆمۇنىستىتان ئەويە كە نەبنە ھەلسوراوى ئە و ئەركە تىكدەرانەيە. خەباتى خۇتان بۇ دامەزراندنى دنياي نازادو يەكسانى كۆمۇنىستى لەپال ھاورىيانى ديكەتاندا لە ناو حيزبدا بەرەويىش بەرن. با ھەموو تواناكان بە قەولى ھاورى مەنسورى حيكمەت بۇ نزيك كرىدەوہي حيزب لە ئەركەكانى، بۇ گۆرىنى حيزب بۇ حيزبى سىياسى، حيزبىك كە تواناي ئالوگۆركردنى ھاسەنگى ھيىزى سىياسى ھەبيت، بخەينە سەر يەك نەك بۇ درزو كەلپن دروست كرىد لەناو حيزبدا. لاوازكردى حيزب تەنھا لەبەرژەوہندى دوژمنەكانماندايە. ئە و ميژووہ بۇ خۇتان تۇمار مەكەن.

بژى حيزبى كۆمۇنىستى كرىكارى عىراق؟